

PREDIKUAK GOLDARATZ, 1833

<http://mediateka.fonoteka.com>

Nafarroako Gobernua - Gobierno de Navarra
Euskarabidea - Instituto Navarro del Vascuence
Nafarroako Euskararen Mediaketa - Mediateca del Vascuence de Navarra
<http://mediateka.fonoteka.com>

Iturria:

Jose M. Satrustegi, 1987, Euskal testu zaharrak I, Euskaltzaindia, Iruña.

Bertsio informatiko honen egilea:

Elea

Nafarroako Euskararen Mediaketak egindako lanak publikoak dira eta, Jabego Intelktualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

PREDIKUAK GOLDARATZ, 1833

Dominica prima adventus. Año 1833

Sobre el juicio universal. Goldaraz.

Tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna et majestate Luc. c. 21.

Egun daduqagu nere vioceco Cristabac Evangelioan J.C. gure Jauna vere discipuluari instruccioac ematen, eta aiequin batean guri egui ecin faltatu daitequen vatena, cein sinestacen eta confesacen duen gure Religio Catolicoac, eta da allegatu bear duela eguna ceñetan J.C. Juez supremoa bezala mundu gucie juzgacera etorri bear duena, baño egun au allegatu baño lenago, aseguracen digu aren Magestadeac, izan bear dutela siñale izugarri bazuec eguzquien, illarguien, izarretan, isasoan, eta criature gucietan, Eguzquiec erretiratuco dituela vere argui guciec, dio San Mateoc; illarguie odoletan convertituco dela dio San Joanec Ceruco izarrac erorico dirala dio San Marcosec isasoa alborotatuco dela, eta emanen edo botaco dituela orro icaragarriec dio San Lucasec; enfin criatura guciec dio Espiritu Santuec armatuco direla pecatariaren contra, pecatari gauze guciec criatu cituen Criadore ofenditu zuten aien contra. O cer eguna au beñerere allegatu bear ezaion bezala bici direnanzat. Ybillico dirade guizonac seco, color gaiz, eta consuloric gabe, consideracearequin ecin contatualaco gaiz aldeguicetatic inguracen dituenac,

consideracearequin izan bear dutela purgatuac aien obra guciec, izac eta pensamentuac, eta aingueruetarañoco guciec dio San Juan Crisostomoc arrituco dirade, admiratuco dirade aparato bat ain aundie ecustearquin eta azquena aguertuco da guizonaren semea, munduco Redentorea odai argui batean, podere eta magestade aundi batequin. Ebec dirade discipulu nereac esaten cien J.C. Ebec dirade señaleac juicio universalaren aicinetic etori bear dutenac, eta lance icaragarria guertacen denean ezaitezela icaratu edo tristatu eraqui dichazute vai veguieci, eta alegra zaitezte zuen redencioa urbil delacos: alegra zaitezte cergatic allegatu den ya eguna, ceñetan atera bear duzuten munduco cautiverioti gorpuza, eta animarequin, errecibicera gorpucean eta animan premio eternoa, gloria Celestial arretan zuenzat reservaturic geldituric dauquena. O justoac eta Jaungoicoaren adisquideac. O anima munduan preso viciceratenac, ucacen zaratelaric emengo gusto eta vanidadetara: O cein egun dichosoa izanen den zuenzat juicio universaleco egun ura. Somiñe eta losagarrie izanen da pecatari munduen aleguere vici diranzat baño consuelo eta gozos betea aditu duzuten bezala munduerenzat illic vicitu denarenzat, eta solamente viciric Jaungoicoarenzat vizitu denarenzat, aleguera zaitezte zuen penetan, consolazaitezte zuen negarretan, bada azqueneco etorrico da egune guciec eternidade gozotan convertituco dena. Azqueneco acabacen du J.C. minzacen delaric esadudembezala vere discipuluequin eta aiequin batean gurequin: beguire dezazute badin picueren edo beste edocein arbolaren osto berdean ematen badigute adicera primavera urbil dagoala; guisa berean esan ditute señaleac ematen digute entendicera, aguiz urbil dagoala zuetatic Jaungoicoaren Erreinue, auda aguiz urbil dagoala dembora Jaungoicoarequin juatecoa erreinacera corpuz eta animarequin, eta lenago faltatuco dela posible baliz Cerue, eta lurra aren izac baño. Au da nere Cristabac Evangelioac decarrena, gucie dago redemituric aditu duzuten bezala azquen juicio universaleco eguna idea bat ematera, argatican bada izanen da gaurco nere asumptoa minzacea materi ain inportantearen gañean eta onetaraco recorrituco ditugu egun izugarri arretan guertatu bear zazquigun pasoenbazuec, manifestaceco zueri; eta paraceco beguien aurrean mundu gucieri egun ura izanen dela gozo eta consuelo andicoa justoanzat eta por el contrario sentimentu andicoa pecatarienzat, eta au bear den bezala esplicaceco esca dizogun graci Divinoari Aita Eternoari, paracen diogula vitarteco Aingueruen Erregue cein saludatuco degun gucioc esaten degularic Ave Maria. Tunc bidebunt filium hominis etc.

Guizona jaiocen den instantetic, habiacen da caminacen prisaca azqueneco egun Jaungoicuec señalaturic daduquen arretara, cein Apostoluac deicen dion azqueneco eguna: Eguna da ure ceñetas minzatu nai zuelaric Joel Profetac, abiatucen motelcen eta arrazoberequin eta sustanciric emateco moduric gabe esan zuen á, á, á quia prope est dies Dominis izanen da dio egun andi bat, egun terriblea, ecin gueiago. Eguna izanen da au dio Profeta Malaquiasec labe bat bezala isiquie, izanen da dio Profeta Safoninec, asarretasunaco eguna, pena, miserie eta calamidadetaco eguna, izanen da dio Profeta Ysaiasec, illuntasunaren eta indignacioaren eguna. Au da nere Cristabac juicio universaleco eguna; au da eguna ceñec bete cituen desierto edo mendiac Anacoretas, Erreligioac personas, Elicece Santues, eta ceñen aztuera tristeac, bete duen mundue, pecatues, eta infernue condenatues. Au da eguna ceñetan J.C. Jaungoico eta Guizona illen eta vicien juez chusena, etorri bear duena contu arcera, Adanen seme gucieri pensamenturic den chiquienetarañoco gucies. Au da eguna A ceñetan aus viurturic munduco cuidadu andiau mii gucietan, adituco dena munduaren lau lau partetan Ainguerueren trompetaren voz izugarrie, ceñequin citacen edo deicen dituen illic dauden guciec erresucitaturic presentatu daitezela Jaungoicoaren tribunaleco lecuen aurrean surgite mortui et venite ad iudicium, iequizaitezte illac eta atozte juiciora. O voza ciertamente, eguiasqui izigarria. Obedezituco diote manau oni Ceruec, infernuec, purgatorioac eta limboac, eta entregatuco ditute aietan arquicen ciraden animac: isasoac, lurrac, eta

supulturac izolico ditute, entregatuco ditute aietan gueldituric ceuden animac San Juanec dion bezala: eta juntacen ditutelaric Aingueruec justo eta pecatarian causac Lamiza Venerabliac pecatarienac Demonioac juntatuco ditutela vadio ere, organizatuco dirade gorpuzac au da virtute Divinoas juntatuco dirade berriren verriro gorpuza eta animac, obra on eta gaiztoetan participante izanducirenac, izanditecen guisa berean premioan edo castiguan. Gueldigaitecen emen pisquebat aicina pasatu gabe, reflesiona dezagun pisco bat animac gorpucean eguiñen duten sarreraren gañean, eta onetaraco iduridezagun eldu direla bi anima Eliza onetara bat Cerutic eta bestea Ynfernutic, beren gorpuzac seputura vietan billacera. Nola beguiratuco lico condenatuaren animac bere gorpuz miserableari, ecusiric ain ciquina, pisua, ustela eta usastua? O cer ansiec, O cer agoniec, cer descansu, eta tormentuac? da posible esanen lico da posible egon bear dudela garcela eta calabozo ciquin onetan eternidade acabararic beñerere eztuenean? O gorpuz desventuratua! Zu zara ambeste maitatucinuceden ura ambeste servitu ciñuceden eta ceñengatic galdunuen glorie, ceñetaraco izanduninzan criatua? Madaricatuac izan daiteza emanitien gustoac, bada ain garestiec atera zazquit. Maradicatue izan dedilla ongarrisco zaque, bada irigustoa emateagati eznioan eman Jaungoicoari, eta arquicen nauc condenatua. Madaricatua izan dedilla anima errespondalezaque gorpuzac, madaricatua izanadiela imduquegularic arrazobearen frenoquin emen eguin nai izandu, zembat obe izanenuen lastimariq, compasioriq ez iduquicea, orduen, orain ecin esplicatu ditezquen tormento aietara ioatea baño. O seculen ezagutu ezpaindut siquiera. Ucinazac nera ar obequin lurean, eta izuliadi infernuen engoan toquire. Modu onetan izanen dute naigabe eta repugnanci andibat gorpuzac eta animac elcarrequin juntacea, baño Demonioac, Jaungoicoaren justicico ministroac berac esanen diote modu onetan, elcarren lagunac izandu ciñeten gustotan atozte penetanere lagunac izatera. Ebec izanen dirade iz dulceac cenequin contestatuco dituten Demonioac bicitu ciraden demboran beren aragia beste amanteric, beste Jaungoicoric izandu ezuten aiec. Nor ezta bada arricen onetan pensacean bacarric nere Cristau eta adizale maiteac? arquicen oteda gure artean desdichaturen bat suertean izan bear duena, vide onetatic pasatu veiar duena?. Ojala ezipalice, baño zu juramentuguilla zu vengativoa, zu desonesto eta lujurioso, zu emaztequi vano munduco pompa eta vanidadetan, bestetan pensacen eztuzuna, zuc malicies pecatuec confesioan ucacen dituzuna, zuc pecatari andiezala publicamente, otorcen duzuna, eta deusetas ere, cere pecatus penitencio eguitemo baño cuidado guchiagoric eztaquezuna ¿Nola izanen da posible nai dezazun experimentacea esai infernal aien crueldade eta asarretasuna? Aizu desdichatua baldin demborarequin ez padituzu erremediacen zure escesoac eta desordenac. Ai zure miserablea baldin ezipadezu eguiten negar eguiasqui aietas orain dembora dezunean orduen egonen zara errabies beteric, oroicen cerandenean emen cegoala pulpitu unetatic esanizun, au confesonario, ceñengandic igas eguiten ciñuen eriozatic bezala, eta ecusten dezunean beste aniz aprobechatu cirela sermon oretas, eta zuc eciñuela aprobechatu nai izandu, cer errabie. Goacen orain al contrario cer gozorequin eztio beguiratuco bienabenturatueren animac bere gorpuz dichosoari? Cer enorabuena ain dulceac eztira izanen, eztitio emanen aren resurreccioco eta gloriaco dembora allegatu celacos? O nere lagun ona, esanen du animac ecustearequin bere gorpuza ain ederra, ain alegrea, eta arguia, edo agradablea; atoz nere adisquide fiela, atoz, eta eman dizaiozu besarca eta eternidade gucien dembora gucien demboretan izan bear duena. Bedicatua izan zaitezela cergati sufritu cenduen barueguna, disciplina, pobreza, afliccioac, eta beste asco mortificacio vicituciñen demboran. Bedicatua izan zaitezela, bada baterere erreparo eta beldurric confesaceco araco pecatu isusi ura ceñetan ceñetan eroriciñen miserable eta flacoa bezala, laster acabatu cen zure orduco beldurra eta losa, eta ezta acabatuco beñerere ura confesatu ciñuelaco gozoa. Bedicatua izan dedilla Eliza onetara etorri ciñen ordua sermona adiceagatic, Predicariari escuchaceagatic cein igorri zuen Jaungoicoac nere

erremedioraco ori cegoan pulpitura cenetaic, aritu ninduen Jaungoicoac bere eguequin, au confesonarioa non izandu nincen absolvitua nere pecatuetatic, au cen venerablea, ceñetan comecatinincen aniz aldiz erreverenciric den andienarequin. Ea esanendio animac gorpuzari, Ea atoz, nere estimatue nere maitea, atoz participante izatera araco glori eder arretan ceñen irabazteco lagunduco ciñudan: eman dizquidazu escu oriec, cenequin erancicenion sombreru zu ofenditu cinucenari, eman dizedazquizu escu garbi eta liberalidade andierequin limosnac eman ciñucen oriec: eman dizquidazu escu jocura eta uquiera ciquinetara izuli eciren oriec: eman dizquidazu bada paratuco ditut diamanteac berac baño ederragoac. Eman dizquidazu begui munduco ciquinqueriec ez ecusteagatic ichiciraden oriec. Eman dizarazu ago juramentu, maldicio, eta lagun progimoarenzat gaizqui esateco idiqui ecenori, eman dizarazu ago ez chocarrarietan eta iz alperretan ocupatu (e)cen ago ori; baicican Jaungoicoa alabacen, eta bedicacen empleatu cen ori emandizquirazu emandizquirazu zure miembro guciec eta guciec ecusico dituzu eguzquie bera baño arguiegocoac. O mortificacio dichosoac, O penitenci felicitaderic den andianecoac. Eztaquit nere cristabac nola ezten iñor ebec imitacen dituenic, ambeste dichetera allegaceagatic. Aditu duzute resurreccio generaleco demboran pecatariec izanen duen pena, eta igualmente anima justoac izanen duen gustoa eta contentue. Acabaturic persona gucien resurreccioa edo erresucitacea, joanen dirade guciec Josefetaco Vallera cein baita juicioco toquia Profeta Joelec esan zuen bezala, eta an aguertuco da J.C. Jaungoico eta guizona Aingueru gucien gandic acompañatua an verean egonen da preventuric airean odaiesco Trono magestade andicobat, eta allegaturic arera gure Redentorea soberanoa, paratuco du bere tribunalea ecin chusenagocoa mundu gucie juzgaceco gure Redentorearen aldamanean egonen da bere ama Maria Santsima glori ecin andiagocoa onen aldamanean beste trono bat beste Santu gucienzat aren Divina Magestadearen pasoac seguitu citutenanzat honra dignidadeac eta interesac abandonatu cituten aienzat. O nere Jaungoicoa, nor izanen da capaz esplicaceco pecatariec orduen iduquico duten pena, ecusiric munduen pobre vici ciradenac, despreciaturic acaso vici ciradenac trono magestade andico arretan, eta emen honra andien artean vicitu ciraden pecatariec osticoca eta lurra bera baño azpiago sarturic ecustean. O cein losaturic egonen diraden orduan pecatari sobervioc, eta por el contrario cein consuelo eta gozo andias beteric anima santuac mundu gucieren aurrean ain distinguituric ecusten diradenean, animo ona humillac, anima zaitetze zuen tristura eta neque penosoan artean, bada allegatuco zaizute eguna, ceñetan eduquico tuzuten zuen oinpean, orain manacen dizuten Erregue eta gañeracoac ezipalinbadire zuec bezala eta J.C. manacen duen becala humillac. Paraturic modu onetan Teatro izugarri ura manatuco die Juez Divinoac bere Ainguerueri beresdichatela gaiztoac onen artetic. O bereste losagarriena. Aldevatera joanen da garie, eta vesterac ciquinac, aldevatera arrai onac eta vesterac gaiztoac. Orain arquicen dirade Elicen eta munduen onac eta guciec elcarrequin, baño egun arretan ioanen da bacoiza bere lecura ongui vicitudana escuñetaco aldera, eta gaizqui vicitudena ezquerretaco aldera. Cer izanen da ecustea San Efenoc dion bezala cer izanen da ecustea apartacea Obispoa Obispoagan, Sacerdotea Sacerdoteagandic? Cer izanen da ecustea apartacen Erreguec Erregue gandic, Andreac senarrac gandic, humeac gurasoagandic, gurasoac umeagandic eta doacila bazuec escuñetaco aldera eta besteac ezquerretacora, bazuec Cerura eta besteac Ynfernura. O cer pena izanen duten orduen pecatariec. O nola lastimatuco diraden orduen araco pecatari munduen vicitu ciraden artean besteric deustan eduquitu ezuten aiec, Jaungoicoaren videtati cebilanari, munduraco enteramente illic vici ciren aieri eta solamente Jaungoicoarenzat viciric ceuden aieri, munduco diversiotatic apartaturic vici ciraden aieri; hipoqrita, embustero eta ridiculotaco zeuquiten aiec ecusten ditutenean Jaungoicoaren semea numeroan arquicen diradela cer esanen dute? guero bazuc izandu quiñucean aiec ituen iaquinsunac. O cein eguiascoa cen aiec cerabilten videa glori eternoa suerte ona

erdisteco, orain gozacen duten bezala. O nola gure gustoac, placerac izandu ciraden principio Demonioaren mendean erorceco; onela lastimatuco dirade desdichatu asco, baño probechurican gabe. Baño por el contrario ¿cer izanen da justoac separacio edo berescunza ura ecusita artuco dutena? Cer gozo errecibituco dute mundu onetan humildadean vicitu diradela premioan ecusten dutenean Aingueruac berac colocacen eta paracen ditutela Jaungoicoaren escuñetaco aldean. O bedicatuac izan daitezela onelaco humillacio dignidade bat ain andia erdesicen dutenac. Eta eguie esan bear badut betecen naiz losa andibates bildur andi bates consideracean badirela guizonac separacio edo berescunza ain balioso eta honrosoau galaco arriesgo claroan daudela ezaguturic, veren genio altivo eta soberbia garaitu nai eztutenac eta mundu desdichatu onetaco gustobat bacarrari ere barcatu nai eztiotenac. Disponituric edo iarriric guciec bacoice bere toquien leituco dirade silencio edo isiltasun den andienaren artean guizon gucien Adanen gandic asi eta azquena jaio cen denaren ganaco causac. Ydiquico dirade dio San Juanec libru conciencicoarenac vici gucien ichiric egonduric ciradenac, au da dio Aingueruec Sto. Tomasec, emanen diola Jaungoicoac iaquinduri bat bacoizari ceñequin ecusico dituen bere eta besteren concincico pecatuec, an ecusico dirade besteren concincico eta bereco obra on orduartaraco estaliric egonduric ciradenac, an aguertuco dituela Jaungoicoac dio Profeta Davidec, justoan obra on guciec honraceco mundu gucieren aurrean an aguertuco dituela aien baruegunac, penitencie, limosnac, asteragunetaco meza Santue enzuteac eta en fin beste obra on guciec. O cer poza, O cer gozoa, O cer alegria izanen den justoanzat. Bedicatuac esanen dute, Bedicatuac gure penitenciec, gure limosnac, gure baruegunac bedicatuac gure mortificacioac, bedicatuac en fin beste obra on guciec. Galde dizozula bestela San Lorenzori vere parrila eta suegatic, San Clementeri ogaita zorci urte tormentuetan pasatu cituen onengatic, eta esanen dizute ¿Cer tormentu parrila eta su? Ezta ya memoriric pena ain andiaienic aiengatic irabaci quiñuen glorie ederra ecustearequin. Esan dezala San Hilarionec ea cer eguin diraden iruetan ogaita amarurteco vicimodu penitente eta erretiratua ura, esan dezala San Simeonec ea non diraden lautan ogaiturte, eta ebetati berrogaita amar pillare baten gañean tempestade guciec errecibicen cituela pasatu cituen urte aiec, eta guciec esanen dizue cer penitenci cer mortificado eta cer tempestade? ya ezta arquicen eben memoriric deus ecen izandu au gucie glori eterno gozacen degun onequin comparaturic, pena, tormentu eta oñeae aiec pasatu ciraden instante batean baño gloriau ezta pasatuco beñerere, cergatic iraun bear duen eternidade acabararic eztuen gucien. Baño al contrario cer desonra, cer confusioa, cer losa ezta izanen gaiztoanzat gucien aurrean aguercen diradenean aien iz guciec, obras, eta pensamentuec.? An aguertuco eta ecusico dirade baztarretan eta illumbetan eguin ciraden desonestidadeac, an aguertuco dirade pecatu confesioan losas uci ciradenac, an ecusico dirade adisquide falsoac, traicio estalien eguiñac, guezurrac eta venganzac. O nola deseatuco duten dio San Efrene, O nola deseatuco duten orduen gaiztoac lurrac irichi baliza ez ecusteagatic lance losagarri arretan. Ain andia izanen de aien ondoko losa dio San Basilioc, ece pena chiquiagocoa idurituco baizaie infemuetan egotea aien pecatuec manifestacea baño eta eguie esateco baldin orain berean manifestatuco edo aguertuco balirade presentean arquicen gueradenetaco baten pecatuec ocultoac, asqui izanen licique ill aic erorceco, cer izanen dabada manifestacea mundu gucieren Aingueru eta gucien aurrean? O lance ciertamente izigarrie lancetan den icigarriena. Nor izanen da suerte eta lance ain triste onetatic igas eguiteagatic gurucearequin bertatic besarcatura eztena bere pecatues negar eguiten, deustan ere bestetan pensatu gabe? Bada norbait onetara ucacen denic nere auditorio onetan? O eztezala permititu Ceruec, eztezala permititu Jaungoicoaren ontasunac allegatu dadien ambesteraño pecatarien ichustasuna. Eguiñic conciencien publicacioa, eta por consiguiente paraturic guciec ecusi dichaqueten guisan Vacoicec vician demboran eguin cituen obra on eta gaiztoac pesatuco da gure Redentorea setenci merceduena ematera. O nere Jaungoicoa eta

pasoau, nola egonen dirade orduen pecatari miserableac setenci azquenecoaren esperacen salvacioco esperanzaric izanen eztuenaren esperacen? O cein pensamentu somiñac izanen dirade aienac ecusten dutenean Jaungoicoac usacen duela aiequin bere justici rigurosoas, eta ez misericordies? Eztituela izulcen Veguiac aiengatic isurizuen odol precioso arreta, baicican bere ire edo asarretasunera. Eztaique arquitu gauza izugarrigoric dio San Bernardoc, baño erremediorican gabe guertatu bear da eta erremediorican gabe sentenciatucodu gure Redemptoreac, eta onetaraco izulico ditu beguieci J.C. Juez supremoac escañitaco alde arpegui veraz eta alegre batequin, eta voza aguiz tierno eta sucor vatequin esanen die dulzura andi batequin venite venedictis Patris mei Atozte nere aitagandic bedicatuac, atozte glori eternoa (go)zacera, mundueren principiotic asieta prevenituric dagoana. O cer sentencie au. O cer sentenci ain gustoso, poza eta dulzura bera ere acabatuco eztenas betea. Atozte gozacera, eta eztezazutela izan damuric padecitu uzutenas, atozte zuen baruegunean, zuen cilicio zuen penitenci eta disciplinen prenda vilcera, atozte trabajuetatic descansura, batallatic coronara, negarretatic gozo eta (...) beñerere acabatuco ez diradenetara, atozte bada acabatu ciraden trabajuac, oñaceac, desprecioac, pecatu eguiteco peligroac, eta galcecoac, atozte nere Aitagandic bedicatuac atozte. O sentenci trabajuric eta penitenciric den andienac merecidituzuna. ¿Norc au adiceagatic eztitu despreciacen munduco gusto instanteco acabacen diradenac? Norc eztitu sacrificatuco eta mortificatuco bere pasioneac, vere araguieci, sugetacen ditularic crueldaderic den andienarequin? Deus ere elicique ematea mille vici adiceagatic J.C. agotic sentenci favorecoau. O cein suavidade andien resonatuco duen justoan artean sentenci onec dio Davidec, alabacen dutelatic gustosoac felicidadede edo dicha eternoa, an artuco dute posesioa glorie eternoco erreynuas, erreynu mundu onetacoa eztenas, baicican Jaungoicoarenas, erreynue, dicha eta alegri gucies beteas. Baño O pecatari, miserablean desgracie. Adi dezazute Cristabac penarequin bada ere aien desdicha. Aditu ondoan miserable aiec beren tormentu guciagotaco San Bernardoc dion bezala justoan sentencie, eta ecusi igualmente beren gustos, beren borondates, eta verac ala nai izanic felicidadede edo ongui izate beticoa, izulico da J.C. gure Jauna aien aldera aurpegui losagarri batequin, ira asarretasun eta indignacios beteric, eta voza izigarri batequin esanen die: discedite a me maledicti in ignem eternum apartazaitezte neregandic madaricatuac, su eterno Luzvel eta aren banderac seguicen ditutenanzat prevenituric dagoan arretara: apartazaitezte neregandic vainaiz zuen Jaungoicoa seculen gueiago ez ecusteco apartazaitezte neregandic vainaiz zuen ontasun gucie gueiago ez gozaceco: apartazaitezte madaricatuac, nere azqueneco fin arretatic ez conseguiceco beñere: apartazaitezte madaricatuac nere adisquidetasunetic, nelaguntasunatic: nere Erreñutic, nere ondasunetic, nere erregalotatic: apartazaitezte neregandic madaricatuac orain, veti eta guisa gucietan madaricatuac, bada eciñuten nai izandu nere bendicioa, Madaricatuac izan zaitezteela animan, madaricatuac corpuzean, madaricatuac potencietan, madaricatuac egon bear dezuen toquien iraun bear duen eternidadean, eta madaricatuac izan bear dezuen compañien. Zuazte Madaricatuac baño nora? su eternora, eternora, eternora dio da lo mismo nola erratea ez milla eta milloncaco urtetaco, baicican beti beti esperanzaric eta alivioric gabe egoteco. O ner Jaungoicoa o eta nola erituco dituen sentenci revocacioric eztuen aren pecatari miserableac. O cer carrasieci ateraco dituten au adicearequin. O cer pena. O cer pesadumbrea. O cer errabie eta desesperacioa eduquico dezuen zure contra cergatic eguinciñuen pecatu, eta Jaungoicoaren contra cergatic ala castigacen zaituen. Au izanen da zere burue madaricacea, an madaricatuco dituzu zure gurasoac, zure gustoac: an Madaricatuco dezu Amac Maria Santisima, Juez Soberanoaren amaden bezala: an finalmente madaricatuco dezu blasfemiric den izigarrienarequin Juez vetico condenacen zaituen ura. O pecatari miserablea, baldin orain ecin acuditu badezu sentenci ain cruel ain losatu gabe, cer izanen da experimentacera allegacen zaranean? Emen mutucen da nere mingaña eta illuncen da

nere entendimentue, cergatic ezten posible esplicacea cein icigarrie den pena ura eta condenatuec berac ere eztirade capaz, pena au bear bezala esplicaceco. Esan dizarazu bada orain Cristaba uste duzu aditu duzun gucie zu engañaceco pensatu dudan contu bat besteric eztela, edo siñestacen dezu ecin faltatu daitezquen Cristandadeco eguiec diradela? Siñestaceti dezu fede ecin faltatu daitezquenarequin onela guertatu bear duela?. Siñestacen dezu cerorrec ecusi ta aurquitu bear dezula juicio onetan? Siñestacen dezu experimentatu bear dezula arretan justoan gozoa; edo pecatarien penac orain aditu duzun bezala? Ezta medioric pecatarie edo servitu bear dizu gozo anditaco egun losagarriarrec, edo pena tormentutaco edo eresucitatu bear dezu glorioso gorpuz eta animan, edo pesadumbre eta tristezaz betea, edo aditu beazu sentenci bendicio eternocoa gustoric den andienarequin, edo por el contrario condenacio sentimenturic den gogorenarequin, gauza fuertea da baño eztago medioric. Izanican bada au zure fedea, zure siñestamentue, nola vici cerade ain azturic azote ain cruel onetas, Nola entregacen zara gueiago erreparoric gabe juramentu eta blasfemi arietara? Nola eztiezu paracen freno zure sentidoari, zuc errien ematen dezun escandaloari particularmente amorio torpe desonesto edo lujuriosoa dezun personaren echera iuateari, eta ebec nola dabilcen iaquinic erremedioric ezpara orri, antes bien gusto andiarequin ametitu ori? Zure desdichatua, zure miserablea ezipalin badituzu idiquien beguiec, escarmentuec idiquiaci baño lenago; zure desdichatua, bada ezta beste arbitrioric izanen betico condenacea baicic Noiz arteraño bada sorturic egon bear dezu Jaungoicoaren avisotara? Da posible ezaituela gueiago muguiaci eta beraztu bear trajedi an losagarriarrec? da posible eitezula caso gueiago eguin bear eternidade gucico bendicio artas edo condenacioas? Betico Satanasen eta bere Aingueruen aldamanera, edo J.C. eta bere Santuenera: Betico Jaungoicoarequin eta Maria Santisimarequin, edo betico Demonio eta bere lagunequin? Nor ezta arricen adicearequin bacarriq? Cer dau nere Cristau maiteac? Allegatu bear duela onelaco lancea gurezat? Norc bada vici naidu mundu desdichatu onetan? Norc eztitu despreciacen bertatic emengo gustoac, diversioac, eraqueriec eta pasatiempoac? Nor ezta bertatic armatuco guruce santu batequin? Ea bada Cristabac izuli gaitecen eguiesqui Jaungoicoarengana, naibalinbadegu aditu setenci favorescoa lance terrible arretan, izuligaitecen siñesqui eta artu dezagun damutasun eta urricalmantu andi bat aren Divina Magestadea ofendituas, eben erdesi dezagun glori eterno eta betico ura cein baita deseacen dizutadana.

II

Dominica 1. Quadragesime

Goldaraz año 1834.

Ductus est Jesus in desertum á Spiritu Santo ut tentaretur a Diabulo. Math. Cap. 4.

Gauza maravillosoa da Cigueña deicenden egazti batei guertacen zaiona. Naidituenean egazti onec atera humeac paracen du ezquildorrean gañean, adicen ditu ezquillec soñacen alegri andi batequin festividade edo Jai andirembat eldudenean adicen ditu soñacen tristeza ecin andiagocoarequin norbait ilcen denean, eta finalmente adicen ditu soñacen aritu andierequin tempestade andirembat eldudenean, baño beti dago bere cabien baterere muguitucen eztela; eztute pasarazten lecu batetic bestera ez soñu alegreac, eta ez tristeac eta ain guti aroitu andi adicen dituenac.

Au bera guertacen zaiote egungo egunean Cristau gueienari. Adicen dituzte maiz asqui confesorean, eta predicatorcan oi u alegreac ia dela confesonarioan, ia dela pulpitan,

esplacacen ditutenean Jaungoicoaren promesa eta misericordi andiac, pecatutic sinesqui apartacea naidutenendaco: empeñaturic dauque bada bere ice, eztiola iñoriere faltatuco bere misericordie, noneta bear den bezala escacen dion. Nai duzue nere Cristabac erdesi Jaungoicoarengandic misericordie? Atera zaitezte pecatutic, eguiten duzutelaric propositu sinesco bat, ez gueiago pacatuen erorceco, badaquizute bada Jaun soberanoac diola pecatutic atera eta berris peccature izulcen dena, eztela Ceruetaco Reinuraco ona, nemo mitens manum ad aratrum et respiciens retro, aptus est Regno Dei. O cein izigarrie den sentenci terribleau. Adicen ditute dembora ebetan oiur tristeac esplacacen direnean infernuco penac, araco edo onela personaren anima condenatu cela, cergatic pecatuen cegoalaric arrapatu anbeste guertatuco zaizu nere Cristau pecatutic atera nai ditute finalmente arroitu andiac misioneac eguiten edo arquicen cirate aniz edo gueienac zeren pecatuetan; eta baterere muguicen eceratela ez soñu alegreac, ez tristeac, arroitu andiac pasarazten zaituzte pecatutic graciera. Adituzazte noble onetan arquicen ceradetenac orain baño lenago oiur alegreac, eta finalmente genero gucietatic, baño acaso arquicen ciradete ceren cabietan. Posible da Jaun Divinoa arquidaitequen Cristaban artean ichutasun. ¿O nor eguin licequen nere beguiac bi iturri abundante edo abarasac negar eguiteco gabas eta egunas onembeste ichutasun eta desdicharen gañean cion S. Pabloc. quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum, et flebo die ac nocte Cer consuelorequin abitu bear dut garicima santu onetan sermonacen edo predicacen? Baño eztago Jaun Soberanoa beroren escuetan, ostinatu edo viorz gogor eta beñereere pecatutic atera gabe dauden oiur converticeco? Bai por cierto: ea bada convertitu viche, iz eguin bizote viocetara guztieci nai dute bada berorren ize aditu, eta pecatutic atera; Loquere Domine ad cor quia audivunt servi tui: convertiviche erraten dut, berris ere minza bequiete nere aita amorosoa favoreau escacen dizut, onetaraco paracen ditut interesero edo medianero zure ama Marie Santissime, Aingueruen Erreguia eta peccatari gucion amari alcanza dezan zure gandic graciau, eta au ezipadirazu conceditu nai eman deazarazu siquiera graciae desempeñaceco garaicema Santu onetan ongui nere desea dutena, ceimbaite predicacea Jaungoicoaren iza Ceruco videa eta nere auditori noble onetan arquicen diradenari berris juatea bidea barrena Ceruco gloriaren gozacara Ave Maria.

Ductusest Jesus in desertum a spiritu etc. Arquidezaten Cristabac Ceruco videa. Arquidezaten Cristabac Ceruco videa erraztasun andigoarequin ateracen da egungo egunean J.C. Magestadea eracustera botacen dituelaric lurrera ifernuco vanderac eta quencen ditularic Demoniori indar gucieci umus princeps huius mundi ejicitur foras. Ezagucen zuen ongui Jaun Soberanoac Ceruco videa barrena ioan bear dutenac trabajatu bear dutela aniz, castigacen dutelaric ongui beren gorpuza eta guerra eguiten diotelaric beren viorzari eta peccatueri. regnum celorum vim patitur; baño nor izanen da vide neqoso eta trabajoso au barrena ioanen ezdena ecusten duelaric doaiela aurrera Jesusen magestadea? Cein soldadu izanen da bere esaieri batalle edo guerra ematera ioanen ezdena, ecusten duelaric aurrera doaiela bere Capitana? Eliceque aborrecitua edo despreciatua izanen gucien artean acera izulcen licequen soldadua? bai por cierto. Eta orañican gueiago bicieren penadu onelaco soldadu onrra gabeac Ai mundu onetaco Erregueac guardacen baditute guisa onetan beren legueac cer izanen da Ceruco eta lurreco Erregueren leguean contra faltacen dutenas? Cein aborrecitu izanenda Cristoren magestadeagandic, eta Ceruco cortesanoangandic Cristo Capitan valeroso oni seguicen ez dionac. Pensa bezan ori bacoizac. Ea bada nere Cristabac seguidizagun gueren Redentore eta Aitari; baño nora seguitu bear diogu? egungu evangelioac eracustendigu: in desertum desiortora Certara? Ecustera nola peleacen den Demonioaren contra, eta icustera nola garaicen duen Batallerembat eman bear denean lembicico eguiteco gauza da lecuric bentajosoena eta onena billacea eta arega J.C. magestade capitan sabioac, eta usic eguin eztezaquenac

bezala, billatu lecuric onena cein baita desiertoa, eta soledadea demonioa garaiceco: Ductus est Jesus in desertum. Mundue, Demonioa, eta arengue dirade gure esaiic andienac eta gogorrenac, baño irurac gueldituciraden garaituric egungo egunean Jesusen magestadeagandic. Garaituzuen mundue desierto izigarri batera ioatearequin: Ductus est in desertum. Garaitu zuen araguie castigacen zuelaric bere corpuz delicatue desiertoa lur gogorraren gañean, cein elegituzuen bere oacetaco eta barucen celaric berrogei egun beren gabequin. Et cum jejunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus. Garaitu zuen Demonioa batallae eman cion gucietan. Lendabico aldien tentatu cion Jesusen magestadeari guleren vicioarequin, erraten ciolaric converticichela desiertoa arriec oguitan. dic ut lapides isti panes fiant. O cer tentacioa goseac dagoan batendaco Jesusen majestadea cegoan bezala. Baño cereguin zuen gure capitan balerosoac botazuen paseacera demonioa erraten ciolaric ecela guizona oguierequin bici, baicican Jaungoicoaren agotic eldu dan izequin, eta conversacioaquin: non in solo pane vivit homo sed in omni bervo quod procedit de ore Dei. O gule infamea, atrebitue eta madaricatu, anima desdichatuac sacrilegios, eta pecatues veteric infernuco galdetara botacen tuzuna. Au da gure lendabico Aitari cein baitirade Adan eta Eva venenoa eman ciotena guleren biciogatic, betezuen mundue trabajues, enfermedades eta eriozas. in dolore, paries filios, et in sudore vultus tui besceris panem. Au da bere gustoac eguiteagatic botacen dituen lurrera virtute guciec, eta anima infernue. Au da anima desdichatuec vicios (torpes) betecen dituen, eta desonestidadeco suerequin errecen dituen San Lorenzo Justinianoc esplicacen du vicio au guise onetan admiracio andibatequin: O gula gula, lujurieren su infernala, ceñen galda da sobervie, ceñen chinguie edo prasa dirade iz desonesta, ceñen equea da infamie, ceñen ause da probeza, ceñen lecue edo paraderea da infernue, eta acabacen du Santu onec berac testoa erraten duelaric acabatu bedigule eta acabatuco dire vicio abec guciec. Dignis infernalis luxurie cujus flama supervia, cujus scintille praba colloquia cujus fumus infamia cujus cinis inopia cujus finis gehena: cohibe gulam et hec omnia cesabunt. Ezta ican asco predicaceco vicio infernuco onec animatan eguiten dituen dañuec. O vicio madaricatu, cer aumento edo irabacie deraman dembora ebetan; cristau ebetan, eta particularmente erri onetan, bada apenas ecusten da beste gauzaric ala gatzietan, nola zar ejemploa eman bear dutenetan gula baicic, ordiquerie baicic, eta lujurie, direla iz desonesta edo amorosoac, direla deseo edo pensamentu consentituac, edo direla obrasco pecatu larriec bicio onen contra disponituric dauzqui J.C. magestadeac baru egunec, baru egunac sugetacen edo lurrera botacen ditu bicio guztie. Eliza ama Santuec garizemeco prefacioan contacen duen bezala: corporali jejunio vicia comprimis baru egunac goracen edo alchacen du Jaungoicoagana gure espiritu eta entendimentue: menten elevas baru egunaren medios erdeisten dirade Jaun Soberanoagandic virtuteac eta premioac, virtuten largivis et premia. eta finalmente baru egunetatic ateracen dirade pensamentu garbiec, borondate onac, eta conseju santuec, de jejunio procedunt caste cogitationes rationabiles voluntates et salubria consilia. Baño cer importacen du Jauna cer importacen du atera zaitecen aurean capitan valerosoa, Ceruco videra eracustera lurrean lo pisque bat eguiten duzularic, berrogei egunac eta gabas barucen cerelaric: quadraginta diebus et quadraginta noctibus: Ezbalinbada iñor arquicen bidean barrena joan nai duenic? Escuses edo aiciquies beteric arquicen da mundue ez baruceco baño zure tribunalean Jaun Divinoa ez dute baliatcen aicequie. Bazuec escusecen dire bidean joan bear dutela, erratearequin, adidezazu cristaba egun gucien edo gueien partean joan bearbadezu oñes, escusu baliatuco dizu, baño bi edo iru ordu besteric ioan bear ezpadezu ezaizu baliatuco, beste bazuec escusecen dirade trabajatu bear dutela erretearequin, baño entenditu bear dezu trabajatu bear badezu baian, aizurrean, aizcoran iguiten edo beste onelaco penosorembatean, orduen baliatuco zaizu escusa, au da ezaude obligaturic barucera, baño gañeracoan bai, obligacen zaitu beste bazuec escusacen dirade erratearequin, bataio batean, ezta batean, edo entierro batean, edo

beste nolabaiteco funcionean allegatuzela, eta ezela posible barucea, eta cer motivo zinuen bada ezbaruceco? Jauna cer motibo, nic eznuen beste motiboric, baicican urtean bein allegatu bear onelaco ocasiotan, au da tripa ongui betececo moduan, eta sentimentue eguiten ciraden ura galcea, eta ezaio iduri berorri motiboric asqui badela au? Ez por cierto eta pecatu mortala eguinen dute motibo ebeta(n) baruceco uzten duen guztieci eta condenatuco dire ezipalinbadirade aies escusacen eta arrepenticen. Bigarren tentacioa, presentatucion Demonioac Jesusen magestadeari esperanza bano batequin erraten ciolaric, botazac ere burue lecu edo mendi altu orretatic bera, eta Jaungoicoaren semea baldin baiaiz, Aingueruec libratuco aute, eztezaquen minican artu: si tu filius Dei es, mite te deorsum, scriptum et enim, quonian angelis suis mandavit de te, et custodiant te in omnibus viistuis.

O cembat anima desdichatu arquicen diraden infernucio galdedetan, guise onetaco tentacioembatengatic. Bazueri esaten diola enemigo falso onec, ebasi edo ostu dezatela onelaco edo alaco gauza, eguinen dutela errestitucioa izaten dutenean. Beste bazueri erraten diote eguin dichatela beren gorpuzaren gustoac, eta penitencie eguinen dutela, baño cer pagatu izanen dute onelaco gorpuz gaiztoac David profetac dion bezala: mundu onetan vici diraden arteraño paratuco ditiote Demonioac lazoa lazoaren gañean eztaitecen atera beren gusto, pecatu, vicio eta maldadetic, eta beste munduan. regalatuec, edo premiatuec izanen dirade infernucio suerequin eta galda eta tormentu ezin izigarriegocoaquin, cergatic eguin zuten Demonioac, manacen ciotena cergatic eman cioten Demonioari gustoa. pluet super peccatores laqueos ignis et sulfur et spiritus procelarum, pars calicis eorum. Zoaz tabernara edo beste echeembatera guizon ichutue eta gastatu dichazu ordiquerien, eta galdu dichazu ioquen cere acienda edo ondasunac, eta etorcen ceranean cere echera, arizaita cere familierequin ocasioan, eta Jaungoicoaren ofensan beguiredezazu ongui eta consideradezazu cer pagu izanen dezun gutienuste dezunean, infernucio sue galda, azufrea, plomue, piquea, eta Demonioaren compañie. ignis et sulfur, et spiritus procelarum pars calicis eorum.

Beste bazueri erranen diote conservatu edo egon daitecela beti desonestidadea dela pensamentusco, dela obrasco siquiera torpesco pecatuetan eta amorio edo amancebamentuen, Jaungoicoa dela misericordioso, eztuela nai iñor condenatu dedien emanen dutela dembora confesio on bat eguiteco eta pecatu vicio eta maldade desonesto edo castidadearen contraco oietatic ateraceco, eta cer guertacen da? lastima erran daitequen andiena cer guertacen da diot berrisere? fiaturic anima desgraciatu desdichatu, eta miserable ebec esperanza bano onetan, gutien uste dutenean, guciena descuidaturic daudenean, arrapacen ditu eriozac, eta arquicen du infernua tormentu icaragarri aien artean. Azqueneco tentacioa eman cion Demonioac Jesusen Magestadeari erraten ciolaric emanen citiola munduco erreinu eta ondasun guciec baldin belaurico iarriric adoracen bazuen. hec omnia dabo tibi si procidens adoraberis me. cenbat aldies galde eguiten dizut nic Cristau neri adicen zaudena cenbat aldies adoratu duzu Demonioa? Adoratu dezu por ventura munduco erreinue eta ondasun ofrecitu edo aguindutizun aiengatic? oiengatican ere cerbait bai, baño gueiago eta gueiago adoratu dezu eta adoracen dezu, zere gorpuz ciquin orri, gusto ciquin bat emateagatic. Acabatuco orain contacara noaien ejernploarequin. Joan cizaion edo aguertu cizaion aingueru bat monge edo religioso Jaungoicoaren servizoan cegoan bati, eta erraten ciolaric segui cizola, eramanzuen conventu batera. Claustroan sarcean ecusicituen ulien figuren ecin contatuala Demonio, ioan cen corura eta gañeraco conventuec cituen lecura, eta Claustroan bezala arquitu cituen lecu gucietan, baño considerazazue zebilcela Demonioac beñerere guelditu gabe. Conventu artatic eraman zuen Aingueruec monge ura eta atarien edo portalean sarcean erreparatu zuen cegoala Demonio

bat, baño gueldi gueldie, admiraturic edo arrituric erran cion Aingueruen religioso edo monge arrec, ea cergati cebilcen ambeste Demonio eta ain diligenci andiequin conventuen, eta cuidadoan bat bacarra eta ur(a) guelderic edo eguitecoric gabe edo lanican gabe? Erresponditu cion conventuen fraile guciec ceuden oracioan eta Jaungoicoaren servicen, baño Ciudadean guztieci edo gueienac ceudela Demonioaren servizuan, eta motibo onengatic asqui cela bat. Cembat Demonio asquico ote dire edo arquituco ote dirade erri onetan aniz ala bat bacarra? bat arquicen da eta ura guelderic. unum solum demonium sed otiosum, eta ezta bota bear nere Cristabac batau bacarra? iduricen zait ezez emen arquicen diran escandalu eta desordenaquin, maldade eta vicioquin, ezta votacen ez soñuc danza, siquiera torpe eta obrasco pecatu aietatic elduderenquin baicican orain humildadearequin eta errezoarequin eta guero tentacera eldu direnean erran dizogun Jaun Soberanoac erran cionn erran cion bezala: goaia Satanaz ezaquela tentatu ere Jauna eta Jaun goicoa. Vade Satanaz Dominum tuum adorabis, goaie Satanaz eztezaquela tentatu Jaungoicoaren siervo au: Considera zazu Cristaba cein erremedio erraza eracusten dizun Jaungoicoac demonioaren garaiceco, baño zuc despreciacen duzu erremedio au cere pasioneari gustoa emateagatic, zere corpuz ciquiñeri gustoa emateagatic. Da posible nere cristabac orrela vici naiago duzutela? Cer ichutassun da zuena? Cer aicinacen duzute zeren placer eta gustoquin baldin allegatu bear bazaizute eguna placer deninocentenac ere servitu edo izan bear badute somintasun ecin sufritu daitequen batendaco? nere cristabac ezta vician bestetaco baicican gueren pecatuei negar eguiteco, eta salvacio eternoa, villaceco despreciacen ditugularic demonioaren agunzac, eta tentacioac; ceren esperoan edo cer ariceradete bada ia? nola eztatze zuen veguieci iturien mereciran ez infernubat baicican milla zuen pecatuegatic. Cer eguinen luquete condenatu miserableac, zuec bezala arrepenitu balitezque Jaun divino orren oñetara? cer eguinen cinuque zuc joanen baciñique infernuetara eta andican ateracea posible balice? O nolaco sentimentuerequin eguiñen ciñuquen negar cere pecatues. O nola aborrecituco cinuzquen munduco placere eta gustoac. O cer suspiroquin escatuco cinuquen misericordie. Nola eztatze bada eguiten orain? Nola ecirade arrepenituen eguiesqui? Nola ecirade ilcen penas, eta sentimentus? Ea peccataria logra dezazu Jesu Cristoren piedadeac franquicen dizun ocasioau, badaquizu eta ecustendezu zure delituegatic mereci dezuna bada ezta gutiago baicican infernubat iarzaitea bada humildade ecin gueiagoco batequi aren oñetara, baldin nai balinbadezu, barceaca, orain da bada misericordieco dembora, izan bedi bada orain negar sentimentu eta arrepenituentuereña orain Santuec intercedicen edo iarcen dirade vitarteco, orainnican Aingueruen erregue cenac Marie Santissime interesacen da ez ceitecen erori infernura ea bada anima zaitte eguin zezu papaquiac Jaungoico dena ofendituarequin atera beita suspiroac zure viocetic arrepenituentuaren señalear.

Baño O nere Aita dulcea, O nere Jaungoico maitea nola da posible ni arrepenitunaitequela zuc ez palinbadirazu laguncen? Eman dizarazu Jauna indarra negar eguiteco lagun dichazu nere vioza eta ezpañac confesaceco Cerueren eta lurraren aicñean, naiz losaz beteric atrebitu onec eguin zuela pecatu zure contra cein baicirade nere Jaungoicoa, zure contra cein baicirade nere Aita, zure contra cein baicirade nere Creadorea nere erreguea, nere arzaia nere Redemptorea, bai nere Aita eta Jaungoicoa zure contra eguin nuen pecatu nere pasioneari gusto emateagatic eta infernure ioateagati, baño ay nere Jaungoico maitea, ay nere Aita misericordioso, ya eguiñec ezte erremedioric, damu dugu vior gucitic. O Aingueruen Erreyna, O peccatarien ama lagungaizazu Señora peticio onetan galduec gara baldin Jaungoicoac usatu bear badu bere justicies; iduquizazu compasioa gutas, eta veguire dizaguzu Ama onac bere semeas bezala begui misericordiosoquin, onetaraco negar eguiten degu onetaraco deicen zaitugu suspiro eta negarraquin gueren pecatues arrepenitueric bada norbait escusecen edo nai eztatze? O eztatze permititu Ceruac, animo

bada nere Cristabac, animo eta indar obligaceco Ama Maria Santisima eta bere Seme Soberano oni ez gueiago despreciatu J. Cristoren odol precioso, lenago il ece ez izuli berris ofendicera eta oraindenoñoco eguin ditun pecatues escadizogun barcacioa erraten diogularic etc.

III

Dominica 21. Año 1839. Eguilleta

Radix omnium malorum est cupiditas aut furtus. Capt. 20

Ain frequentea da personetan bere defectoac estalcea costumbrec ece, baitirudi heredatu guiñuela gueren lendabico aitagandi pecatu originalarequin batean. Bada picardi bat dio San Agustinec Jaungoicoac ecin barcatu dezaquena cein da ori galdeguin dizozute? Eta eranzunen dio Santuec Ipsa est defensio peccatorum, au da bere pecatuec escusacea, eta defendicea. Apenas eguiten degun peccaturen bat, baldin falta bada vioceco humildadea, berla vezticen degu virtuterem baten trajearequin, edo alo menos pintacen degu ez den bezain isusie; Emaztequi maldicienteac naidu arindu bere costumbre zartua senarra olgazan bat, ordi bat, eta iocari bat duela esatearequin, edo ordicen dela, semeas desesperacien dutela, dio maldicic duela intencioric gabe esatearequin; Besteac guezurraren gañean eguin bazuen ere juramentue izandu cela gauza chiquieren gañean, eta iñoren dañuric gabe, seme, edo alaba altiboac escusacen dute beren pecatue aren aita eta amaren genio gaizto, eta charrarequin ecin aguantatu ditequela esatearequin, araco agravio embaten ondorean bere aideac tratatu nai ez tuenac aldamaneco lagun asarretu cenarequin tratatu nai eztuenac disimulacen du bere pecatue esatearequin, nic eztiot gaicic deseacen, Jaungoicoac neroni direla ari deseacen dioden gaiza. Desonesdidadeco pecatuen erori danac esaten du ezuela arrec nai, besteac paratuzuela, ezuela consentitu: baño escusaric gaiztoenac, eta ceñetatic etorcen diraden dañuric andienac dirade Lapurreta, eta rrestitucioaren gañean ematen dituzutenac, cergatic iduricen zaizuten juicio gaizqui formatu baten medios ecela izandu injustoa, baici licitua besteren gauza arcea, gordecea, estalcea, eta ucacea, eta ezagucen duztenean injusticie, eta restitucioa eguiteco obligacio berequin decarrena paracen, eta discurren dituzute alaco impedimentuec, ez pagaceco, restitucioric ez eguiteco, alaco moduen ece, balinbada peccaturic barcaceco dificultoso edo nequetanic, edo casi imposibleric, da lapurreta, edo besteren gauzaren desoea, vicio ain madaricatua, alaco moduan ece baitaq vicio gucien zaña. Ez ostucea besteren gauzaric, eta ez estalcea, eta desacea manacen digu Jaungoicoac zazpigarren mandamentuen, eta amargarrenean, eta au bear bezala esplicaceco escadizogun gracie Aita Eternoari paracen degularic vitarteco Aingueruen Erreyna Ama Maria Santisima Saludacen degularic Ainguruen icequin Ave Maria.

Non furtum facies.

Arrazobe anicequin esan zuen San Tomasec ecela pecatu peligrosoagoric lapurretacoa baño, lendabicoa cergatic eztan erraz aborrecicea acio ure, cein eztuten ezagutunai injustotaco, antes bien iduricen zaiote licitua eta justoa dela, bigarrena cergatic ezagucen badute ere eguin zutela, eta arquicen direla errestitucioa eguiteco obligacioarequin, eta esan eguiñen dutela, ala ere ezaiote barcacen pecatue restitucioa eguin dezaquetelatic ezpadute eguiten. Eztabada beste gauzaric lapurreta besteren gauza ocultamente jabearen borondatearen contra ebastea baicic, eta esaten da ocultamente, lapurreta, rapiñatic, edo bere beguire, eta presente dagoala ebastetic distinguiceagatic, eta onetan arquicen dirade bi

malici, baten gauzan eguiten zaion dañuerena, eta bestea personari berari eguiten zaionaren dañuerena, baño lapurreta ocultamente, edo jabeac ecusten eztuela eguitea, ezta malici bat baicic. Lapurreta, da pecatu mortala bere naturalezas Santo Tomasec dion bezala, eta ez nola naicoa, baicican errestitucioa eguiteco obligacioa berequin deramana, eta cer cantidade bear den lapurreta pecatu mortala izateco, ezta erraz determinacea, eta eztut nic ere determinatua, baño bai esanen dut ostucea amar edo amavi erreal Erregue, principe, eta beste persona aguiz abaraseri izanen dela pecatu mortala, eta cantidade chiquiagoo ostucea izanen dela pecatu veniala. Beste persona bazuec badirade ongui samar vici diradenac, eta ostucea oieri lau erreal izanen dá pecatu mortala, eta gutiago izanen da veniala. Beste persona bazuec badirade beren trabajueren medios vici, eta mantencen diradenac, sastre, zapatero, jornalero, eta ostucea oberi vi erreal izanen da pecatu mortale, eta finalmente ostucea pobre bati erreal bat izanen da materi gravea eta por consiguiente pecatu mortala: eta gauzaric comunena, eta probablana, baño avertitu bear da aniz aldis cantidade chiquiagocoo asqui izan daitequela pecatu mortaleraco, baldin artatic seguicen edo etorri bear bazaio perjuicio andie lagun progimoari, gauza chiquie da orraz bat eta baldin quencen bazayo sastre bati iaquinic eztuela gueyago lanean ariceco, eta vere familie alimentaceco, izanen da pecatu mortala; oro bat pluma bat balio chiquie du, baño quencen bazaio Escribau bati, iaquinic eztuela besteric, eta aren faltan galdu bear duela egun gucico jornala, edo irabacie, izanen liceque culpa grabea seguitucion perjuicioagatic. Asentaturic doctrina au, nai ditut paratu zuen beguien aurrean erregla generalac zuec descubritu dichazuten aietatic (bazuec) aniz vide disimulatu, eta oculto besteren interesetan cebaceco diradenac, prevenicen dizuterelatic, ece esaten dudenean ebasten dena dela pecatu mortala, entenditu bear dela ebasten dion cantidadea gravea delaric, lau edo sei errealen lapurreta asquiden edo ez decidicera sartu gabe. Lendabico regla generala edocein genero nai duen especitacoo izandadiela, edocein genero salcen edo erosten dena, saldu bear da dena den bezala, alaco moduen ece manifestatu bear zaio erostunari precisamente tacha,edo vicio oculto edo estalien dagoana, ala dio Santo Tomasec. Erregla onen contra eguiten dute pecatu mortala, eta restitucioa eguiteco obligacioarequin aniz oficialec, nola baitirade zapatero, zurguin, eta beste asco veren obra viciotua eta gaizqui trabajatua, edo calidade gaiztocoa salcen dutenac, ona balice bezala, edo ongui trabajaturic balego bezala. Ygualmente eguiten dute pecatu mortala mandamentu onen contra azuquere fiñe, eta beste onelaco mercaduri edo ona, gaiztoarequin nasita, gucie onabalice bezala precio goinecoan salcen dutenec: orobat eguiten dute pecatu mortala idiec, mandoa, edo beste edocein acienda tacha ocultoarequin salcen dutenac, eta au precio justoan baño gueiagoo salcen ezipadure baldin etorri bear bazaio perjuiciorenbat erosten duenari, edo galdecen badu tachas oculto, edo estalies bada concienzien manifestatu bear zaio ala dio Santo Tomasec eta oro bat eguiten dute pecatu mortala ardoari, olioari, aguardiente, eta beste onelaco generoari ura emanda salcen ditutenac, alacoric ezipalu bezala, eta batere artas errelajatu gabe: oro bat eguiten dute pecatu mortala mostraraco genero bat ateracen eta eracusten dutenac, eta emateco demboran charragocoo, encajacen diotenac, igualmente eguiten dute pecatu mortala moneda, edo diru falsoa duela yaquinic onetaco pasacen dutenac, eta eztu balio esatea ari ere eman ciotela, bada zu engañatue izatea ezta motivoa, zuc bestea engañacecoa ezta arrazobea arrec gaizqui eguin zuelaco, zuc ere gaizqui obraceco, eta aren pasoac seguiceco. Bigarren erregla generala eguiten du pecatu mortala besteren hacienda, frutu, ianari edo ondasunetic pisquecan ostuceco intencioa arcen duenac, eta dago obligaturic ebasi zuenaren restitucioa eguitera, cantidade gravera allegacen denean. Baño obequi entendiceco iaquinezazute lapurreta chiquien eguin ... persona batec beste bati, por exemplo mutil edo nescato bere nagusiari egun marabidibat, biar beste bat, eci bida ostucen ditionac bezala, edo eguin daquicola personabaten gandic, anici, por ejemplo araquin, botiguero, edo tabernari pisu chiqui edo falso, edo neurri escasarequin allegacen

den gucieri salcen dienac bezala, edo eguin ditezque lapurreta chiqui ebec aniz personagandic batengana, por ejemplo anicec elcar arturic, edo bacoicec beren guisa ardance, alor, edo frutotan lapurreta, eguiten dutenean. Au onela delaric da doctrina eta regla seguroa, ece ostucen duenean batec aniz aldis gauza chiqui bat, baldin aietaco bacoicean balin bazuen intencioa gauza grabea ostucecoa, eguiten duela pecatu mortala lapurreta chiqui, edo leve bacoicean, bada ala eracusten du espresamente San (Agustiñec) Antonino florencianoc, cergatic aren intencioan, bazuen borondatea lagun projimoari dañu grabea eguitecoa. Bigarrena esatera noaiena da, ece arau anitz cantidade chiqui batec, beste bati ostucen ditionean, nola mutil, edo nescame bere nagusi, edo echeco andreari bi maravedi, edo lau egunoro ostucen ditionac, baldinbacen onen intencioa allegacea materi gravera, lendabico lapurretan eguin zuen pecatu mortala, eta ala ematen du adicera Santo Tomasec, bada arrec bere vorondatean artu zuen lagun progimoari dañu grabea eguiteco, baño baldin lapurreta chiquiaiec eguin bacituen materi, edo cantidade gravera allegaceco intencioric gabe eztu eguinen pecatu (mortala) veniala baicic lendabico lapurretetan, eta ala egonen da obligaturic restitucioa eguitera, pecatu venialaren azpien, eta azqueneco lapurreta levea completacen duenean materi gravec eguiten du pecatu mortala, bada au beres levea, edo chiquia izanagatic, unituric besteaquin, allegatucen materi grabera eta argatic dago obligaturic restitucioa eguitera pecatu mortalaren azpien, ala declaratu zuen Ynocencio amicagarrenac. Yrugarrena esan bear dudena da ece ostucen duenean batec anici, eta bacoiceri cantidade chiquie, baño cantidade chiqui ebec juntoan cantidade larrie eguiten dutenean, olio, ardoa eta arague pisu chiqui, edo lecari escasarequin salcen ditutenac bezala, eguiten dute pecatu mortala, eta dago obligaturic restitucioa eguitera, bada bacoiceri dañu chiquie eguiten badio ere da dañu gravea erri, edo cominidadeari eguiten diona. Laugarrena esan bear dudena da, ece anicec elcar arturic cunce batera belar ostucera, edo alor batera patata, maice, eda baba, edo edocein grano genero ostucera joaten diradenean, baño erreperturic bacoiceri materi levea tocacen zaionean, ala ere eguiten du aietaco bacoicec pecatu mortala, eta dago obligaturic bacoice beres dañu gucieren errestitucioa eguitera, baldin ezpalin badute nai eguin besteac. Baño ezpalibacen unitu lapurretarako baicican bacoicec beres ostu bazuen materi levea, besteas yaquin gabe, ezuen eguin iñorquere pecatu mortala, cergatic ecen izandu lagun projimoari dañu gravea eguiteco intencioric, baño cembat ioaten ote dirade elcar arturic, edo naiz mancomunean ez ioanic ere, cembat ote dirade ioaten diradenac ya belar ostucera, ya maice, edo patata batera erreparoric gabe, eta ioan confesacera eta galdeturic confesoreagandic ea deus ostuduen serenidade andierequin errespondicen dutenac? Eta ez ote dirade ez frute oriec ebastera, dela sagr, udare, adan, eta particularmente gaztañetara, batere erreparoric gabe, eta gauza andibat Jaungoicoaren aurreraco eguiten balute bezala?. Asi daquiela iñor reprehenden, berla iequicen dirade odayec baño gorago, viciric irichi bear balute bezala, esaten dutelarik bazuetan Jaungoicoac gucienzat ematen duela, ezpalice munduen onelaco, edo alaco, edo errionetaco, edo besteco beciñoac baño nobleagoric goseac illbearrac lirequela, pobrea errematacera tiracen dutela. Ona errespuestac, ona quejac, baño permititu dizarazutela onelaco oriec galdemoduac eguitea. Esan dizarazu eztuzu zuc cerbait gauza acaso beste bazuec eztutena? eta baldin ostuco baliquezute zuri norpaitec ecinique queiatuco? Oranic gueiago ecinucen dotatu, edo erregalatu Jaungoicoac habilidades? dela segaracoas, dela layeracoas, dela iteracoas, jostecoas? Bai Jauna esanen dirazu. Eta baldin deituco baciñuzque peon egun bateco, edo bitaco alorrera, eunceaco eta gaztañediac dituen batec esanen baliquezu baia Jaungoicoac gucienzat ematen du, edo egungo eguna debalde pasatu bear duzu, cer eranzunen ciñico? Ezaudela zu debalde trabajaceco jornaletic mantencen ceradela, eta mantecen, eta vezticen duzula zu eta familie, artatisic pagacen duzula eche tregutuec, eta gañeraco paga bear. Conque Jaungoicoac eztu guerostican ematen gucienzat, eta ala nola Jaungoicoac eman zizun zuri abillidadeori ecion bear bada besteari

eman, eta aren lecuán eman cition alorrac, eunceac, eta gaztadieć ceñen posesioan dagoan, eta cein bear dituen jornaleroac pagaceco bere burue, eta familie, seme eta nirabeac alimentaceco, bezticeco, eta soldata pagaceco, eta gañeraco pagabearrari, cein botacen diraden ondasunan conforme, satisfacio emateco, conque iz batean uci bestera dagoana dagoen toquien. Ay Jaune esanen du besteren batec nic eznuen pisco bat besteric ostu, zuc piscabat, besteac beste piscabat, besteac beste piscabat, eta onela guertacen da aniz aldies, gueldicea jabea eramaten dutenaren erdie, laurdena, edo quartoa gabe, perjudicaturic gravemente, eta eguin esquerostic dañau amacomunturic, edo naiz bacoicec beres, baño iaquinic arrec bezala beste ascoc ere ostucen diotela, eguiten dute maiz arrec ostuzuen gauza levea, edo chiquie izan pecatu mortala, eta por consiguiente egonen da obligaturic restitucioa eguitera pecatu mortalaren azpien opinio aquin probablean. Eta doctrina onetatic ezagun da claramente nola pasatu eguiten duten nirabe ya guisa batean, ya bestean beren nagusi, edo echecoandrearri sisacen diotenean, pisqueca, pisqueca lagun projimoaren ondasunetic arcen dutenac neurri escas, eta pisu chiquiequin, eta falsoquin ostucen dutenac, ure ardoarequin, aguardintarequin, eta guisa onelaco gauzaquin nasten dutenac. Baño materi onetan ez useguiteco, seguroa da confesacea claridadearequin, bada modu onetan ecusico du confesoreac esamianaturic circunstancieć noiz den pecatu mortala, eta noiz veniala. Solamente advertitu bear dut aniz niraberen desengañoraco, eztiradela guti baicican aniz asentues pecatu mortalean vici diradenac, cergatic beren alde ateracen dituten ceinbait conturequin, doaci pisqueca pisqueca bere nagusien gaucetatic, ya dela garitic, babatic, maicetic, oliotic, ardotic, eta iz batean ian gauc gucietatic, sisatues bazuetan gala, eta pompetaraco eta beste bazuetan bere aide pobreac socorriceco. Nic esaten dut mutil, edo nescameac, nic aniz trabajacen dut, fiela naiz, eztut loricán ere eguiten echeco gauza, eta ondasunac aumentaceco deseoarequin, eztit pagacen nagusic nere abilidadeta trabajuec mereci duena, bada nic ere artu, eta eraman dizoquet soldata baño gueisago cerbait. Diot bada, vici eta daudela pecatu mortalean onela obracen dutenac, eta obligaturic restitucioa eguitera, eta confesoreac absolvituezdichequen moduen ezpadirade emendacen, eta nirabeas esan duden bezala, guisa berean esaten diot echeco seme, eta alabas, oc cerbait quencen badiote beren gurasoari, eta particularmente gauc grabea escatuta ere emanen ezlioquetena, eguiten dute pecatu mortala, Espiritu Santuec eracusten duen bezala, eta anices gueiago eguiñen dute pecatu mortala, baldin ostucen dutena gastacen badute malamente iocuen, ardotan, desonestidade, eta gañeraco gaucetan, eta daude obligaturic restitucioa eguitera, eta ezipalinbadute cerequin, abonatu bear diote beren anaiari ondasunen errepertoa eguiten denean perjudicatu cioten ura.

Orobat esaten dut emazteas, beren senarraquin bada gauza clara da, eta costantea senarran vorondatean contra eztezaquetela ondasun administracio, usufruto, eta dominio correspondicen zaien aietatic, eta andre ondasun ebetatic cantidade gravea bere senarrari guencen dionac eguiten du pecatu mortala, eta anices andiago baldin gastacen baditu bere senarraren borondatearen contra vanidade ordiqueri tripezaiqueri eta eraquerietan; baño eztu pecaturic eguiñen arcen balin badu bere familieco sustentu decentean empleaceco. Yrugarren erregla generala: Edocein persona advertencierequin injustamente dañu graverembat causacen dionac, eguiten du pecatu mortala eta dago obligaturic restitucioara. Erregla onen contra eguiten dute pecatu mortala lendabicoa araco lagun projimoa injustamente perjudicatu ondoan, ya pasiones, ya embidies, edo venganzas, ya vere vicien, honran osasuna, eta haciendan, edo ondasunetan, ez solamente satisfacioa vear dena ematen ez tutenac, baicican gastarazten diotenac pleitu, eta diligencietan, justificaceco, edo vere drechoa probaceco, eta por consiguiente guelditu libre causatu, edo eguin cion perjuicioa pagatu gabe.

Bigarrenaren eguiten dute pecatu mortala arako persona ezaguturic onelaco eche, alor, ondasun eta alaja eztela arena, edo fulanoc duela derecho guciago eta ohea, alaere ucacen diotenac, cergatic ecin probatu duen testigu eta instrumentuequin, edo cergatic izanican bestea pobre bat, ecin seguitu dezaquen pleituric, eta ala eguiten dute contentue friolera batequin. O cembat onelaco arquicen den munduen, eta desdichatu oc daude beti pecatu mortalean veren animac infernuetara botaric. Yrugarrena eguiten dute pecatu mortala nausi beren nirabeaquin, gornalero, eta oficieleaquin tratatu zutena, faltacen diena aieri veren izardi eta salarioan pagamenta. O cembat eta arquicen dirade cuidadu andia arcen dutenac beren haciendari ianari, eta sustentoa ez faltaceas eta eztute casoric eguiten jornalero, nirabe, eta oficielean izardi desdichatu Cerurano clamacen duenas. O cembat aldis gueldicen diraden miserable aiec beren irabacie cobratu gabe, eta cobratu badute ere noizpait, eta orduen ere esquergaiztoan eta echean duen gauzaric gaiztonetic, eta garesti, O nola clamacen duen diot verrisere aien izardi tristeac, dio Santiago Apostoluec, escacen duellaric venganza Jaungoicoaren tribunalean. Laugarrena, eguiten dute pecatu mortala administradore, tutore eta heredero beren trampac estalceagatic, beren zorrac pagaceagatic, edo tripari emategatic, edo alperqueriegatic zorrac pagatunai eztutenac, contuec ajustatu nai eztutenas, arceco dutenan perjuicio grabearequin. Orobat diot difuntuec ucizuten manda, limosna, eta mezac bereala ateraceco aietas. Seigarrena eguiten dute pecatu mortala, alorretaco, euncetaco, eta oianetaco iguraiec, ceñec ecusiric dañu eguiten dutela, eztute eguiten casoric, adisquidea delacos, convidacen duelacos, eta escuec noicean noiz berocen tiolacos. Zazpigarrena eguiten dute pecatu mortala Erregueren Ministroac, beste Erreinu edo provincietic eldudiraden generoac tocacen zaioten drechoa pagarazteco, contrabandoac debecaceco, eta arrapaceco paraturic daudenac, eta ecusiric edo iaquiñic onelaco, edo alaco fulanoc erabilcen duela contrabandoa, veguiec ichucen ditutenac, ura icusita beste aldera ioaten diradenac, eta polsa ederqui betecen dutenac, ebec pecatu mortala eguiten dutenas landara daude obligaturic errestitucioa egitera Erreguean genero aieri correspondicen zaiena. Laugarren erregla generala arceco besteren gauza jabearen vorondatearen contra dauqueten aiec guciec eguiten dute pecatu mortala, eta dago obligaturic errestitucioa eguitera gauza ostua ez pada ere. Por ejemplo eman cion batec besteari diru cantidade bat urtebat garrenean izulceco condicioarequin cumplitucenda dembora, eta alaere zezaqueclaric, eta zuelaric, eztu pagacen zorduena, reclamacen du jabeac, eta besteac eztio casoric eguiten, eguitentu diligenciec berrisere eta escusa bazuequin despedicen du, arabada gauza ostugabea, baño iduquicearequin, pecatu mortala eguiten dena, eta besteari etorri cequizquion dañuen restitucioa eguitera obligaturic dagoana. Onetatic contue atera daiteque, ece iduquiegatic pagaceco desoea, eta errestitucioa eguiteco intencioa, emanagatic mille aldis iza confesoreari eguiñen duzula, dezaquezularic ezpadezu eguiten gaizqui confesacen cerade, eta arquicen cerade continuoco pecatu mortalean. Jauna obra gaiztoa eguiten zait pagacean, edo restitucioa eguitean? O aicequi infernucoac, eta cembat anima dauqazu calabozo infernal orietan. Yaquiñezazu bada ece zuc ostuziñuena, edo zor duzuna balinbadago especie berean, edo igualean ceñequin aumentatucinuen zure hacienda, edo ceñequin aborratuciñuen beste gasturen bazuec, bereala eguin bear duzula errestitucioa, cergatic ezaizun eldu batere dañuric besteren gauzaren restitucioa eguitetic. Yaquiñezazu baiere noneta pagacetic, edo zor diozuna izulcetic ez pazaizu seguicen dañu anices andiagoa zu arceco zaituenari esperaceas baño, zaude obligaturic pagacera, trabaju eta incomodua aniz artatic etorri bear bazaizuere, nola baita alasem bazuec enpeñatu bearra, edo gastues gutitu bearra, eta da arrazobea cergatic incomodidaberembat padecicicotan, lenago padecitu bear dezu zuc, zu arceco zaituenac baño. Jauna eta ostucenaren cantidadea eman daiteque limosna edo mecetan? Ez nere Cristaba ez, jabeari eguin bear zaio restitucioa, edo aren herederoari, naiz urruti egon, eguiten diradelaric diligenci posibleac non dagoan iaquiteco, eta eguin restitucioa zor zaionarena. Besteren gauza iduquiceco

nombre onetan comprendicen dirade alaja, edo gauza arquiteac, eguie da eztela ostue, baño bai besterena, eta eztaiteque iduqui. Azqueneco besteren gauza injustamente iduquiceco nombre onetan comprendicen dirade Amarren primiciac Eliza ama Santac manacen duen bezala pagacen ezditutenac, beste asco ecin contatu alaco modu lagun projimoari dañu, eta perjuicio eguiteco direnan artean procura beza bacoicec conciencie ongui esaminatu ondoan iñori eguin badio dañuric edo calteric pagacea, modu onetan erdeisteco eternidadeco glorie ala guerta dedille Amen.